

KunstKatern

Bijlage Drentse Courant/Groninger Dagblad

Literatuurroute toont litera

Land van we

nt literaire rijkdom van het Oldambt
weinig woorden

AE 25

Woensdag
9 mei
2001

Foto: Hans Sas

Oldambt
rit

Foto: Ton Broekhuis

◀ De dichter Bert Schierbeek deed inspiratie op bij zijn oma in Beerta.

Foto: Ruud Hoff

Land van driekwart hemel. Land van straks de Blauwe Stad. Maar nu nog land van goudgeel graan. Land van boeren, burgers en steeds meer buitenlui. Op zaterdag 12 mei toont dit land zijn andere rijkdom. Dan ontdekt dit land zijn boeken. Dan is dit land even het land van schrijvers geworden.

Het Oldambt, het polderland in noordoost Groningen, is het land van lange rechte wegen. Het land ook van weinig woorden dat toch veel schrijvers en dichters voortbracht. Dat besef je pas als je de nieuwe Literatuurroute Oldambt raadpleegt. Bijna dertig kunstenaars worden erin genoemd. Sommige zijn ver weg van het nest gevlogen, andere zijn er tot hun dood blijven wonen of wonen er nog.

Door **Marcel Looden**

Sommige zijn ook door de Oldambtsters vergeeten en krijgen in het boekje het plekje dat hen toebehoort. Andere, Jan Mulder en Jean Pierre Rawie bijvoorbeeld, zijn in het gehele land en zelfs daarbuiten bekend. Het boekje, dat de titel *'Met schrijvers en dichters op pad'* draagt, neemt je mee naar de dorpen en het stadje waar de schrijvers hebben geleefd en gewerkt. De route, die met de auto of per fiets kan worden afgelegd, wordt zaterdag officieel geopend. Dan wordt ook het boekje gepresenteerd.

Wiepke Geertsema bijt in de gids het spits af. Wiepke Geertsema? Ja, zij schreef in de negentiende eeuw onder het pseudoniem W. van Palmar de novelle *'De Golden Kette'*. Geertsema werd geboren in Beerta en was er getrouwd met het schoolhoofd. Lagen stof zijn er op deze schrijfster neergedaald maar ze

wordt nu van dat stof ontdaan. Heerlijk is het met Bert Schierbeek. Deze grootvader is nog springlevend. Althans, hij is nog overleden, maar zijn poëzie is nog niet dood. Hij bracht de jaren twintig van de vorige eeuw, de eerste jaren van zijn leven, grotendeels door bij zijn oma in Beerta. Zaterdag 12 mei wordt de gids gepresenteerd aan de Hoofdstraat. De gids geeft een uitgebreide beschrijving van het dorp en de dorpen in de omgeving. Het werk van de schrijvers. Die worden genoemd. Het wordt ook op de volgende pagina's behandeld. Waar mogelijk worden de namen van de waar de schrijvers woonden, gezinnen en liefhebbers kunnen zo even letterlijk worden genoemd. Ze staan bij het pand waarin dat huis is gebouwd of die verzen zijn ontstaan.

Het is opwindend om te lezen, want het is een kleine wereld die leeft. Wiepke Geertsema leefden. Neem Ekamp, het gehucht bij Beerta. Hij overleed. Sterwolde. Daar was de dichter Jan van der Werf, schoolmeester. Hij schreef Groninger verzen.

Zijn gedicht *'Oavendklok'* begint zo:

*'Over zwoule oavendlannen
Rustend noa 'n glènne dag,
Galmt oal dörpsklok kaalme klanke
Met n volle, zwaore slag.'*

De gids vermeldt niet alleen die namen van de schrijvers worden genoemd, maar ook van verhalen. Je hebt Els Pelgrom, die in Goldhoorn woonde en prachtige liederen in het Nederlands schreef. Je hebt

◀ De dichter Bert Schierbeek deed inspiratie op bij zijn oma in Beerta.

Foto: Ruud Hoff

◀ De dichter Jean Pierre Rawie wil het liefst Winstnoten uitgummen, maar kan zijn geboorteplaats maar niet vergeten

Foto: Bert Lipp

an driekwart hemel. Land
aks de Blauwe Stad. Maar
land van goudgeel graan.
nd van boeren, burgers en
steeds meer buitenlui. Op
rdag 12 mei toont dit land
dere rijkdom. Dan ontdekt
land zijn boeken. Dan is dit
ven het land van schrijvers
geworden.

Het Oldambt, het polderland in noordoost Groningen, is het land van lange rechte wegen. Het land ook van weinig woorden dat toch veel schrijvers en dichters voortbracht. Dat besef je pas als je de nieuwe Literatuurroute Oldambt raadpleegt. Bijna dertig kunstenaars worden erin genoemd. Sommige zijn ver weg van het nest gevlogen, andere zijn er tot hun dood blijven wonen of wonen er nog.

Door **Marcel Looden**

Sommige zijn ook door de Oldambtsters vergeten en krijgen in het boekje het plekje dat hen toebehoort. Andere, Jan Mulder en Jean Pierre Rawie bijvoorbeeld, zijn in het gehele land en zelfs daarbuiten bekend. Het boekje, dat de titel 'Met schrijvers en dichters op pad' draagt, neemt je mee naar de dorpen en het stadje waar de schrijvers hebben geleefd en gewerkt. De route, die met de auto of per fiets kan worden afgelegd, wordt zaterdag officieel geopend. Dan wordt ook het boekje gepresenteerd.

Wiepke Geertsema bijt in de gids het spits af. Wiepke Geertsema? Ja, zij schreef in de negentiende eeuw onder het pseudoniem W. van Palmar de novelle 'De Golden Kette'. Geertsema werd geboren in Beerta en was er getrouwd met het schoolhoofd. Lagen stof zijn er op deze schrijfster neergedaald maar ze

wordt nu van dat stof ontdaan. Heel anders is het met Bert Schierbeek. Deze grote Vijftiger is nog springlevend. Althans, hij is weliswaar overleden, maar zijn poëzie is nog lang niet dood. Hij bracht de jaren twintig van de vorige eeuw, de eerste jaren van zijn leven, grotendeels door bij zijn oma in Beerta. Zij woonde aan de Hoofdstraat. De gids geeft een korte beschrijving van het dorp en fragmenten uit het werk van de schrijvers. Die werkwijze wordt ook op de volgende pagina's gehanteerd. Waar mogelijk worden de adressen, waar de schrijvers woonden, genoemd. De liefhebbers kunnen zo even letterlijk stil blijven staan bij het pand waarin dat mooie verhaal of die verzen zijn ontstaan.

Het is opwindend om te lezen, welke creatieve gedachten er ook in de kleinste dorpen leefden. Neem Ekamp, het gehucht bij Finstervolde. Daar was de dichter Jan Boer ooit schoolmeester. Hij schreef Groningstalige verzen.

Zijn gedicht 'Oavendklok' begint zo:

*'Over zwoule oavendlannen
Rustend noa 'n glènne dag,
Galmt oal dörpsklok kaalme klanken
Met n volle, zwaore slag'.*

De gids vermeldt niet alleen dichters. Tooneelchrijvers worden genoemd, scheppers van verhalen. Je hebt Els Pelgrom, die aan de Goldhoorn woonde en prachtige kinderboeken in het Nederlands schreef. Je hebt de co-

◀ De dichter Jean Pierre Rawie wil het liefst Winschoten uitgummen, maar kan zijn geboorteplaats maar niet vergeten.

Foto: Bert Jippes

◀ Foto: Anne Marie Kamp

◀ Het geboortehuis van de dichter Jean Pierre Rawie aan de Paul Krugerstraat 8 in Winschoten.

Foto: Anne Marie Kamp

at stof ontdaan. Heel anders is hierbeek. Deze grote Vijftiger vriend. Althans, hij is weliswaar zijn poëzie is nog lang niet de jaren twintig van de vorige jaren van zijn leven, grotenlijks zijn oma in Beerta. Zij woonde raat. De gids geeft een korte in het dorp en fragmenten uit de schrijvers. Die werkwijze de volgende pagina's gehanogelijk worden de adressen, vers woonden, genoemd. De enen zo even letterlijk stil blijet pand waarin dat mooie veren zijn ontstaan.

end om te lezen, welke creaner ook in de kleinste dorpen Ekamp, het gehucht bij Finr was de dichter Jan Boer ooit Hij schreef Groningstalige

avendklok' begint zo:

avendlannen
glènne dag,
sklok kaalme klanken
aore slag'.

heldt niet alleen dichters. To worden genoemd, scheppers e hebt Els Pelgrom, die aan de onde en prachtige kinderboerlands schreef. Je hebt de co-

lums van Jan Mulder. De variatie is groot.

Elles Bulder, historica uit Scheemda en één van de samenstellers van de gids, spreekt ook van een grote rijkdom en verscheidenheid. „En we hebben niet alle namen genoemd. We hebben gekozen voor schrijvers, die hier zijn geboren of hebben gewoond en die over het gebied hebben geschreven. Dat laatste was bepalend. Daarom hebben we ook de dichter Jellema opgenomen. Hij woont op het Hogeland maar heeft familie in Nieuwolda, is daar veel geweest en heeft gedichten over het gebied geschreven.”

Het enige stadje in het Oldambt wordt in de gids als laatste genoemd. Maar Winschoten is wel een vruchtbare stad waar het schrijvers betreft. Max Dendermonde, Hermine de Graaf, Jan Mulder, Saul van Messel (Jaap Meijer, de vader van Ischa), Jean Pierre Rawie. Allen hebben ze een band met Winschoten gehouden. Ook Rawie, die die band niet lijkt te koesteren. De eerste regels van zijn gedicht 'Thuiskomst' luiden:

'Het liefst zou ik de landerige stad
waar ik als kind mijn leven heb gesleten
uit mijn geheugen wegdoen, en vergeten
wat ik in al die jaren niet vergat'.

De gids vermeldt zelfs een plattegrond van Winschoten met daarop de plekken waar de auteurs hebben geleefd. Leuk is dat alle huizen dicht bij elkaar staan, een korte wandeltocht volstaat om de rijke schrijvershistorie

van 'Sodom' te ontdekken. Met de fiets of auto kan, met de gids bij de hand, de literaire historie van het hele gebied worden ontdekt. Het is een mooie ontdekkingstocht die toont dat er in het Oldambt misschien niet veel woorden worden geuit maar dat het vele auteurs de inspiratie heeft gegeven om mooie woorden op papier te zetten.

Zoals de Oostwolder dichter Derk Sibolt Hovinga bijvoorbeeld:

*'In dei stille wiede kimmen
Flustern doezend zaachte stemmen:
Olle ambt doe bist mien riek'.*

Zaterdag 12 mei wordt de literatuurroute officieel geopend. Om 13.00 uur beginnen twee bussen vanaf de boerderij Hermans Dijkstra in Midwolda aan hun tocht langs de schrijvershuizen. De ene bus rijdt eerst naar Winschoten, de andere naar Finsterwolde. Langs de route zijn op die dag verschillende activiteiten. Zo zijn er workshops in de kerkjes in Nieuw-Beerta en Finsterwolde en tonen bewoners van asielzoekerscentra in het Museum Stoomgemaal bij Winschoten hun creatieve talenten. Bij de voormalige woningen van de dichters Rawie in Winschoten en Hovinga in Oostwold worden tekstplaten onthuld. Het sluisencomplex Nieuwe Statenzijk wordt ook met een tekst van Ede Staal verrijkt. De zanger heeft ook zijn plekje in de gids. De gemeente Scheemda sluit met een eigen literatuurroute door haar gemeente aan bij de Oldambt. Vrijdag 11 mei is er voorafgaand aan de literatuurroute in het kerkje in Oudeschans een literaire avond. Vanaf 20.00 uur dragen Rawie, Max Dendermonde en Driek van Wissen voor uit eigen werk. Het boekje 'Met schrijvers en dichters op Pad. Literatuurroute Oldambt' is vanaf 15 mei verkrijgbaar in de boekhandel en bij de VVV en kost 19,50 gulden..